

Alternativní školy

Mgr. Jana Navrátilová, DiS.

navratilova@mail.muni.cz

Montessoriovské školy

Maria Montessori

(1870 – 1952)

- Italská lékařka, pedagožka, bojovnice za práva žen
- Nejvýznamnější postava reformně pedagogického hnutí
- **Práce s mentálně postiženými dětmi**
- 1907 **Dům dětí** zřízený pro opuštěné děti předškolního věku
- Využívala předchozích zkušeností z výchovy dětí s mentálním postižením
- **Didaktický materiál** určený k nácviku smyslů, trivia, praktické činnosti

Principy Montessori pedagogiky

„Pomoz mi, abych to dokázal sám.“

- Dítě je tvůrcem sebe samo
- Připravené prostředí
- Připravený učitel
- Svoboda
- Princip dělené odpovědnosti
- Polarizace pozornosti
- Senzitivní fáze

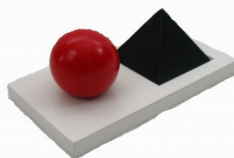

Další vybrané myšlenky

- Ranní kolečko
- Týdenní, popř. měsíční plány
- Práce s chybou, práce s pochvalou
- Slovní hodnocení
- Věkově smíšené skupiny
- Ticho

Didaktické pomůcky

Mini úkol: Montessori třída X třída pro žáky s autismem

???

???

Mini úkol: řešení

Montessori třída

Třída pro žáky s autismem

Úkol:

- Ve skupinkách navrhnete, popíšete, či nakreslete didaktickou pomůcku pro:
- Předškolní děti
- I. stupeň ZŠ
- II. stupeň ZŠ
- ...
- příklad: pomůcka pro osvojení si slovních druhů, vyjmenovaných slov, násobilky, hlavních měst, hračku do družiny, apod.

Video:

- <https://www.youtube.com/watch?v=zCXtCajTGEk&list=PLIk8ZdXH1pjwP4DKQM0osTu66KlsVOKWr>

Příklady Montessori škol v Brně

- Mateřské školy
 - Mezinárodní Montessori MŠ Perlička
 - MŠ a ZŠ Sluníčko – Montessori
- Základní školy
 - MŠ a ZŠ Sluníčko – Montessori
 - ZŠ Gajdošova (státní škola, implementuje Montessori také na II. Stupeň)

Daltonské školy

Helen Parhurstová (1887 – 1959)

- Americká učitelka
- Spolupracovala s M. Montessori (obdobné principy)
- 1919 založila experimentální školu v Daltonu
- **Daltonský plán**
- Education on the Dalton Plan

Daltonský plán

- Ruší rozdělení žáků do tříd podle věku
- Ruší tradiční systém vyučovacích hodin
- Ruší tradiční organizaci práce žáků ve třídách → subject corners
- Odborné učebny, laboratoře, knihovny
- Smlouva učitele a žáka = program práce na měsíc pro každý předmět zvlášť

Principy Daltonského plánu

- Svoboda a zodpovědnost
- Samostatnost
- Spolupráce

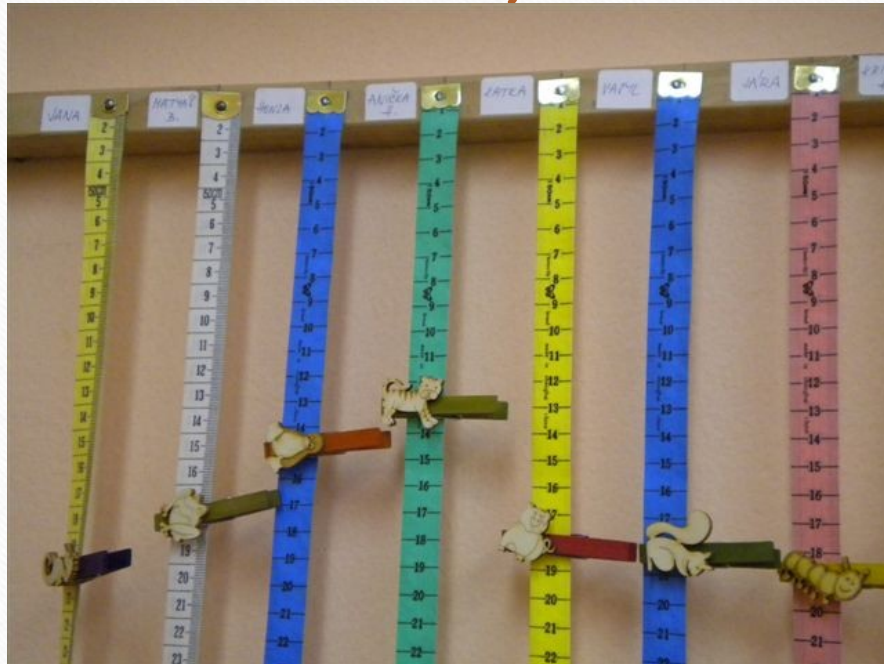
Platné jak pro žáka, tak pro učitele!

Daltonský plán v praxi

- Školy s uvolněnou třídní strukturou → školy s daltonskými prvky výuky
- **Daltonský blok**
 - Zpravidla jednou týdně, dvě plné hodiny nebo celý den (projekt)
 - Denní, týdenní, měsíční plány, povinné a volitelné úkoly
 - Začíná i končí rozhovorem v kruhu (povídání, podstata úkolů, hodnocení, pravidla, principy)
 - Daltonská tabule, daltonský metr
 - Bodové hodnocení
 - Portfolio

Dalton v praxi

Daltonský metr

Daltonská tabule

Dalton na ZŠ a MŠ Husove

Dalton na ZŠ a MŠ Husove

- <https://www.youtube.com/watch?v=e0CvcYljvrw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=cxCU4J19bKs>

Kritika

- Nedostatečné opakování učební látky
- Nesystematické získávání poznatků
- Učivo je málo prodiskutováno
- Přílišné spoléhání se na žákovu aktivitu a volní vlastnosti
- **Winnetská soustava** (C. W. Washburne)
 - Učební látka rozdělena na dvě části: základní učivo, tvořivá část

Příklady brněnských škol s daltonskými prvky výuky

- ZŠ a MŠ Husova
- ZŠ a MŠ Chalabalova
- ZŠ a MŠ Křídlovická
- ZŠ Horácké náměstí
- ZŠ Masarova
- ZŠ Antonínská
- ZŠ Jana Babáka

Další alternativní školy

- **Waldorská škola**
 - R. Steiner (1861 – 1925)
 - Antroposofie
 - Výuka v tzv. epochách
- **Freinetovská škola**
 - C. Freinet
 - Tzv. pracovní škola
- **Jenská škola**
 - P. Petersen
 - Jenský plán